

عنوان مقاله:

نظام بهره برداری و حقابه بری از رودخانه قمرود

محل انتشار:

همایش بین المللی دانش سنتی مدیریت منابع آب (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 5

نویسنده:

امیر مرادی نژاد - کارشناس ارشد سازه های آبی

خلاصه مقاله:

رودخانه قمرود از ابتدای تشکیل آن در منطقه خوانسار و گلپایگان تا انتهای آن در دشت مسیله طولی نزدیک به 315 کیلومتر دارد. در طول قرون متمادی این رودخانه طولانی همراه با شاخه های فرعی آن، مهمترین منبع تامین آب و آبیاری مناطق و شهرها و روستاهای مجاور مسیر طویل خود از جمله دشتهای گلپایگان، خوانسار، خمین، محلات و دلیجان و نیزار و سلفچگان و بالاخره دشت قم بوده است. در طول رودخانه قمرود شیوه های مختلف حقابه بری از رودخانه دیده می شود که از جمله آن در مناطق خوانسار، گلپایگان و در مورد برداشت آب از سرچشمه خوانسار حقابه بندی موسوم به سه روز، نه روز متداول است. این نحوه از تقسیم آب رودخانه پس از نزاعها و زدو خوردهای طولانی میان رعایای گلپایگان و خوانسار برقرار گردیده و هنوز نیز معتبر است. به موجب این نحوه از تقسیم بندی، اولاً در فصول بهار و پاییز نوبتهای روزانه آب سرچشمه خوانسار مربوط به حقابه بران خوانسار و آب شبانه آن به حقابه بران گلپایگان تعلق می گیرد. ثانیاً در فصل تابستان که غله گلپایگان نیاز به آب ندارد، 9 شبانه روز آب متعلق به دهات حقابه بر خوانسار و 3 شبانه روز (مشروط بر اینکه هر شبانه روز ده جریب را مشروب سازد) از آن گلپایگان است. از بخش میانی قمرود در شهرستان محلات تا اراضی پایین دست در حومه قم تقسیم آب قمرود بر اساس ضوابط و قراردادهایی است که بعنوان کهن ترین قراردادهای بهره برداری از جریانهای سطحی ایران محسوب می شود. در حال حاضر نیز حقابه بری آب در این رودخانه بر اساس قانون امیرکبیر آورده شده است. در این مقاله نظام حقابه بری از رودخانه قمرود در قرون اولیه بعد از اسلام در قرون معاصر و بعد از احداث سد 15 خرداد آورده و به طور مفصل توضیح داده شده است

کلمات کلیدی:

قمرود، نظام بهره برداری، رودخانه، حقابه بری

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/136129>

